REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr 30
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nacht., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körút).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 77 — Brașov, Sâmbătă 5 (18) Aprilie. — 1908.

Dr. Polit răspunde lui Schuller.

Numai de curând am vorbit la locul acesta despre un articol, ce l'a publicat deputatul guvernamental sas Schuller în „Pester Lloyd", în cestiunea naționatităților. Acum vine deputatul sârb naționalist Dr. Mihail Polit și într'un articol publicat tot în „Pester Lloyd" răspunde lui Schuller la cele afirmate de acesta asupra federalismului.

A fi pentru federalism, înseamnă înaintea politicianilor sistemului dominant dela noi, a fi un om nempăcat și a fi mai cu samă un adversar al unității statului ungar. Cu un cuvânt a fi un malcontent periculos, a căruia țintă este doborârea desăvârșită a regimului, pe care se razimă suprematia maghiară.

Intre deputații naționali nemaghiari din periodul dela 1868 încoace Dr. Polit a trecut până acum de un federalist pronunțat, fiindcă la 1874, când s'a discutat în dietă asupra revizuirei legei electorale, zisese: Ungaria va fi sau o Elveție orientală, sau nu va fi.

Astăzi Polit nu mai vrea nici măcar să treacă de federalist. El a declarat mai de multe ori de doi ani încoace în cameră, că nu vrea să fie rău înțeles, căci nu s'a gândit atunci (1874) ca se introducă sistemul cantoanelor elvețiane, ci a avut în vedere numai o reorganizare a comitatelor ungare pe bază democratică și națională.

Acum Polit vine și face aceasta declarațiune și în „Pester Lloyd", fiindcă Sasul Schuller mărturisindu-se pentru ideia de unitate a statului sub egemonia maghiară, a vorbit de nisuințele federalistice, vizând printre rânduri pe acelea ale deputaților naționaliști.

Față cu mărturisirea deputatului sas guvernamental, deputatul sârb naționalist află de bine a declara la rândul său în „Pester Lloyd", că nici el nu e adversar al egemoniei maghiare, cere numai pentru naționalități reorganizarea comitatelor pe bază democratică-națională.

Iată articolul din cestiune al domnului Polit:

»Se înțelege dela sine — zice Polit — că consimt cu acele părți din articolul lui Schuller, în cari combate idealul de stat al lui Banffy. Vreau însă să fac unele observări la cele zise de deputatul sas asupra federalismului. Am exclamat, ce e drept, în dieta din 1874, că »Ungaria în urma democratizărei, sau trebue să devină o Elveție orientală, sau va înceta de a exista«.

Aceasta nici odată n'am înțeles'o așa, ca să se introducă sistemul Cantoanelor elvețiane, ci totdeauna am avut în vedere reorganizarea comitatelor ungare pe baze democratice și naționale. Nu m'am gândit însă nici odată, că pentru mai bună administrație ar fi bine ca comitatele să fie arondate după limitele de limbă.

Nu numai odată am accentuat, că cestiunea naționalităților în Ungaria nu poate fi nici cestiune de drept public, nici cestiune curată de limbă, ci cestiune de administrație. Acest punct de vedere l'au avut deputații naționali și în 1868. (? Red.) când s'a desbătut legea naționalităților și pe baza aceasta au stat naționalitățile și la congresul ținut în Budapesta la 1895. (? — Red.) Acesta e și azi programul deputaților naționaliști. (!)

Cu acest program stă însă în contrazicere legea de naționalități votată la 1868....

După părerea mea e necesară revizuirea legii naționalităților, dar nu *în mai rău, ci în mai bine.* N'am negat, nici odată, și într'aceasta toate naționalitățile sunt una (? — Red.), că rassei maghiare i să cuvine hegemonia (?) rolul conducător, nu însă dominațiunea, domnia de rassă (prea subtile și periculoase distincțiuni! — Red.). Și acest rol conducător (care nu poate fi identificat cu hegemonia! — Red.), ar trebui să se manifesteze pretutindeni, unde e vorba de păstrarea statului ungar unitar; de aceea și domnia limbei maghiare la locurile centrale ar trebui să se validiteze necondiționat. In periferii însă ar trebui să se valideteze momentul național al naționalităților în administrațiune.

Spune apoi Dr. Polit, că aceasta n'ar crea nici un pericol pentru unitatea statului ungar, fiindcă în mâna naționalităților nu se dă putere de stat, ci puterea ar trebui să fie executată totdeauna dela centru (oare acum nu ne îndeasă dela centru? — Red.) Naționalitățile n'au tendințe centrifugale căci pentru aceasta le lipsește orice putere, abstrăgând dela aceea, că totuși se simt ca patrioți ungari.

»Dar, zice, e pericol pentru Ungaria, dacă nu se vor satisface pretensiunele drepte ale naționalităților«.

»Dacă administrația față de naționalități este și azi încă, cum a zis br. Sennyey, asiatică, atunci e într'adevăr pericol pentru Ungaria, că Europa va privi stările din Ungaria relativ la naționalități ca o »bucată de Macedonie«.

Polit, mai este de firma convingere, că după votul universal va trebui să urmeze organizarea comitatelor. Democrația ungară (care?) nu va suferi nici odată stările de față din comitat și ea va cere o reformă a dreptului electoral și pentru comitate. Pe baza democrației vor trebui să ajungă la valoare și dreptele postulate ale naționalităților (!)

După excursiunea aceasta plină de optimism, Dr. M. Polit le dă o dojană bărbaților de stat maghiari, zicând, că trebue să se grăbească, până mai e încă timp, de a rezolva cestiunile de administrație (nici odată nu se va putea întâmpla aceasta c'un guvern maghiar, fie constituțional ori absolutist! — Red.), pentru ca nu cumva aceasta cestiune să se ridice ca cestiune de drept public, mai cu samă în vedorea raporturilor Ungariei cu Austria.

„P. Lloyd", publicând la loc de frunte declarațiile de mai sus, zice într'o notă, că articolul lui Polit îl publică bucuros, căci vrea să dea ocaziune și reprezentanților naționalităților să-și poată arăta vederile în coloanele sale, ca să nu poată zice că's siliți să-le publice prin foile din străinătate, dar nu poate să aducă articolul lui Polit fără de observare ca pe acela al deputatului Schuller, cu a căruia vederi conglăsuește. La cele scrise de Dr. Polit trebue să observe, că cuprinsul nu congruiază în nici într'un punct cu vederile sale (ale lui „P. Lloyd").

Așa și este. Cum ar și putea cei dela „Pester Lloyd" să adereze la ideia egemoniei maghiare cu autonomia comitatenză pe bază democratică-naționalistă?

La jubileul „Gazetei".

Indol *în ziua de s. Bunavestire* 1908. — Ca unul, care de 46 de ani cetesc cu atâta plăcere „Gazeta Transilvaniei", cel mai vechiu, cel mai serios, cel mai constant și mai consecuent ziar politic din țara noastră, mă încălzesc la flacăra iubirei sale de neam, și îmi fac drumul vieții la lumina ei curată, — mă alătur la acei mulți fii vrednici ai neamului, cari din incidentul iubileului de 70 de ani ai esistinței sale îi fac gratulații binemeritate, rugând pe Dumnezeul neamurilor, să învrednicească de vecinica fericire pe glorioșii ei întemeiători George Barițiu și Iacob Mureșianu, și de viață lungă cu sănătate statornică pe ilustrul ei director actual Dr. Aurel Mureșianu, care a „lăsat toate" și a luat drumul greu al apostoliei pentru poporul român.

George Suciu,
protopop.

Milașul m. (com. Cojocnei) 2 (15) Aprilie. — Dela preoțimea tractului Fărăgău vă rog a primi cele mai calde felicitări la jubileu și pentru *fondul jubilar* suma de *25* (douăzeci și cinci) *coroane.*

Ioan Hossu,
admin. protopopesc.

Cașva, 25 Martie (7 Aprilie). — La ceata doritorilor de bine voiesc a mă asocia și eu. „Gazeta" e icoana fidelă a neamului românesc și a aspirațiunilor lui. „Gazeta" cuprinde istoricul faptelor și al suferințelor neamului nostru mult încercat. „Gazeta" ni-a apărat totdeauna fără șovăire interesele noastre. „Gazeta" bătrână, dar totdeauna cu foc tineresc a luptat pentru câștigarea drepturilor naționii noastre. Vrednică este deci „Gazeta" de stima și venerațiunea tuturor Românilor de bine. *Crescat, florescat, vivat, ad multos annos.*

Simeon Zehanu,
paroch.

Aigen-Glas (Austria) 30 Martie v. — Salutând din inimă frumoasa idee de a trimite fiecare abonent cu prețul abonamentului și ceva pentru „fondul ziariștilor", trimit și eu 50 fileri.

G. Flesiariu.

Maieru (ținutul Năsăudului) 29 Martie v. — Prin aceste vremuri grele pășește iinainte bătrân ștejar românesc! Mulți ani!

Demetriu Boșca,
secret. Reuniunei de lectură

M. Frata, 31 Martie v. — Cu ocaziunea jubileului scumpului nostru ziar „Gazeta", vă trimit cele mai călduroase felicitări, dorindu-Vă mulți ani ca să ajungeți și jubileul de 100 de ani!

Gregoriu Avram,
abonent vechiu.

Situația în Ungaria. »N. Fr. Presse« ne-a sosit azi, scrie între altele: Orizonul politic în Ungaria e întunecat de nori grei. Toate știrile, ce vorbesc despre dispoziția din sânul partidului independist, arată că acesta e hotărât a face o rezistență înverșunată urcării soldei oficerilor. Toate dovedesc că guvernul ungar al coaliției nu are destul de sigur în mân a sa partidul independist. Și chiar și cele mai bune intențiuni ale ministrului-președinte Wekerle, elasticitatea și dibăcia lui nu pot să împiedece de tot o erupțiune în acest partid. Pentru o cheltuială budgetară de 3 milioane coroane amenință acum să isbucnească o criză grea politică. Situațiunea e deci foarte serioasă.

»N. fr. Presse« sperează totuși că se va găsi în cele din urmă o cale, pe care mergând să se poată încunjura un mare conflict, de unde se vede că situațiunea creată de pretinsa rezistență înverșunată a koșuthiștilor, nu i se pare tocmai de tot desperată. A scris așa de serios mai mult numai ca să-și motiveze afirmarea, că în Austria n'are nimeni un interes ca din cestiunea soldei oficerilor să se nască un conflict mare. Se cedeze atunci țărilor Austriacii? Mai că »N. fr. Pr.« n'ar avea nimic în contra, de pretină ce e cu koșuthiștii. Totuși cu anevoie ni-ar veni să credem, că ministrul de externe br. Achrenthal și ministrul de războiu Schönaich vor fi aceia, cari vor rămânea păcăliți și blamați în cestiunea urcării lefei oficerilor!

Studenții cehi vor face în luna Iunie o mare excursiune în Ungaria. Cu aceasta ocaziune Cehii vor vizita ținuturile locuite de frații lor slovaci și anume în Trencin, Zsolna, Turoț-St.-Mărtin, Rosenberg, Liptó-St.-Miclăuș. In vederea acestei vizite se fac din ambele părți mari pregătiri.

Barabaș și Croații. Intr'o convorbire, ce a avut'o Barabaș Bela c'un ziarist maghiar, a spus că, el, Barabaș, nu mai vede în Croația lucrurile atât de posomorâte ca până acuma. Pe Banul Rauch îl consideră de un politician expert și capabil și crede că Rauch va aduce încă mare folos Croației. A aflat că Rauch plănuește înmulțirea școlilor poporale în Croația.

Cancelarul Bülow în audiență la Papa. Din Roma se anunță că audiența de alaltăeri a cancelarului german Bülow la Papa a avut loc cu ceremonialul obicinuit. Mai întâiu a fost primit întru audiență de o oară cancelarul singur, apoi soția sa și membrii legațiunei Mühlberg și Flotow. Audiența a avut caracter foarte cordial. După audiența la Papa, Bülow a făcut o vizită mai lungă secretarului cardinal Merry del Val.

Asupra acestei audiențe se mai comunică următoarele amănunte: Principele și Principesa de Bülow au plecat la 11 a. m. de la ambasadă pe lângă Quirinal, unde au descins și s'au dus la hotel Regina unde locuiește Mühlberg, ministrul Prusiei pe lângă Sf. Scaun. Cancelarul și Prințesa de Bülow au întrat în hotel, salutați de Mühlberg, apoi au plecat cu toții în trăsura la Vatican. Prințesa era îmbrăcată în negru; Bülow și Mühlberg erau în mare ținută cu decorații; trăsura întră în palatul Vaticanului la ora 11 și 20 urmată de o altă, unde se găsea D-rul Renvers și ministrul Flotow care purtau și ei uniforme. Cancelarul și Prințesa cu suita lor fură primiți imediat de către Papa. Cardinalul Merry del Val s'a dus pe la 4 și 40 d. a. la hotelul Regina, unde șade ministrul Prusiei, pe lângă Sf. Scaun, și a depus cărți de vizită pentru cancelarul și principesa Bülow, și pentru ministrul Mühlberg.

Nemții și politica naționalităților. »Kel. Estesitö« primește din Neoplanta știrea, că deputatul naționalist Milan *Hodzsa* a întreprins un turneu electoral printre alegătorii săi, dând seamă despre activitatea sa și în genere despre situația politică actuală. Cu ocaziunea aceasta s'a întâmplat, *că alegătorii nemți din comunele Bulkesz, Oker și Uisove*, care până nu de mult observaseră o atitudine rezervată la alegerile din trecut, *s'au alăturat la programul partidului naționalităților* notificând aceasta și printr'o declarațiune în scris, în cari exprimă deputatului Hodzsa încredere. In fruntea nemților naționaliști stau comercianții Bolte, Klein, Richter și judele comunal Dietrich.

Conflictul It-liei cu Turcia. Din Constantinopole se vestește, că ministrul de externe și sub secretarul de stat, și după altă versiune chiar fostul marele vizir Kutschuk *Said* pașa, au fost chemați la Yildiz-chiosc, unde s'a ținut o conferință. In urmarea acestei conferințe, Poarta a comunicat ambasadorului italian o notă, prin care guvernul Turciei înștiințează pe trimisul Italiei, că Sultanul nu să învoiește ca Italia să înființeze poște în *Constantinopol, Smyrna, Ierusalim, Salonik* și *Valona*. In nota Turciei se spune, amintindu-se de neînțelegerea ce a avut guvernul Turciei cu Italia încă în 1901, tot în cestiunea poștelor, că Turcia sufere ca statiunile de poște italiene în ființă să existe și mai departe, dar nu se învoiește ca să mai înființeze altele nouă.

Se pare că Italia nu se va abate dela planul ei, cu privire la înființare de noi stațiuni posta e arătate mai sus și astfel neînțelegerea între aceste două puteri nu se mai poate încungiura.

Italia își sprijinește pretensiunea sa pe temeiul, că neînțelegerea din 1901 în privința poștelor au fost numai între Austro-Ungaria, Germania, Franța și Englitera de o parte și Turcia de altă parte. Urmarea neînțelegerei a fost că Turcia a retirat și și-a dat învoiala sa la înființarea de stații poștale de către puterile arătate mai sus. Deci Italia susține, și cu tot dreptul, că și ea are acelaș drept ca ori care din celelalte puteri mari europene.

Austria, Germania, Franța și Englitera au deregătorii postale proprii în orașele cele mari de negoț ale Turciei.

In 1901 învinovăția guvernul turcesc pe funcționarii de poștă al acestor puteri, că fac negoț de contrabandă. Din cauză că marile puteri europene au ridicat, prin trimișii lor la Constantinopol, proteste energice, amenințând pe Turcia cu măsuri de retorsiune (cum faci, așa îți fac). Turcia s'a văzut silită la 1901 a da satisfacție puterilor, spunându se că sultanul a fost dus în eroare, — și deci conflictul s'a aplanat. Este întrebare, cum va ieși treaba cu Italia!

Turcia și proectul Angliei. Semi-oficiosului »Politische Corespondenz« i se comunică din Constantinopol, că în cercurile conducătoare turcești domnește o nemulțumire contra Angliei din cauza răspunsului guvernului din Londra la proectul de reforme al Rusiei în Macedonia. Felul în care Anglia consimte la înființarea unui inspector general, arată că ea ține la autonomia Macedoniei. Infiinţarea unui guvernator general e de natură a restrânge suveranitatea Sultanului, ceea ce acesta desigur nu poate admite.

Legea trusturilor în senatul român.

Legea aceasta de cea mai mare importanță pentru asigurarea stărei economice a țărei în genere, iară în special pentru a smulge pe nenorocita țărănime din ghiarele hrăpărețe ale fișereștilor-froimilor și ale altor ipochimeni gata totdeauna a se îmbogăți din seul gras al țărei, de cari nu-i leagă nimic decât numai pur și simplu interesul egoist meschin — s'a votat în fine și la senat cu 50 bile albe contra 7 negre.

Din discuțiile pro și contra reținem următoarele momente. Senatorul *Urseanu* combate afirmarea, că legea țintește a desființa arendășia și că ea ar fi îndreptată și contra marilor proprietari și zice între altele:

Nu se poate contesta că mulți proprietari nu sunt dispuși să se ducă acum la țară și să trăiască în mijlocul țărănimei; dar aceasta este o necesitate și proprietarii trebue să-și i-a inima în dinți și să se ducă la țară, căutând să concilieze prin toate mijloacele pe țărani.

In ce privește retroactivitatea legei oratorul arată că și în alte țări se fac legi cu putere retroactivă.

Senatorul P. *Misir*, nu este în principiu contra legii, dar spune că arendășia în România a devenit o profesiune și afirmă că legea nu e bine studiată și prin urmare votează contra ei.

Din răspunsul d-lui prim ministru notăm următoarele:

Trusturile arendășești — adecă acumularea a mai multe proprietăți — sunt un cancer social identic cu acela al trusturilor americane de petrol (Standard Oil), și ca atare trebuesc combătute, pentru a nu ne creia la un moment dat o tiranie economică uricioasă.

Lățirea exagerată a trustului fișeresc de pildă — care are numai în Fălciu 160,000 hectare (adecă jum. din suprafața județului) — este și împotriva constituției, care limitează dreptul de proprietate al străinilor, chiar împământeniți, în România.

Apoi d. prim-ministru încheie discursul combătând cu argumente tari pe oratorii Misir și Disescu:

Trustul e un pericol social și național. Ce-ar fi dacă pentru fie-care județ al României s'ar înființa câte un trust? Tot pe atât de periculoase sunt și cartelurile industriale; în America, de pildă, ele au născut câțiva miliardari, cari au stârpit putința de a munci și inițiativa a câtorva sute de mii de oameni, și cu asta au ruinat clase întregi. Oamenii de știință și de stat, caută mijloace pentru anihilarea acestor trustari, și o telegramă de azi, ne anunță că autoritățile judiciare din statul Tenessee (America-de-Nord) au luat soc. Standard-Oil, dreptul a face comerț.

Iată de ce trebue să votăm din toată inima proiectul de față.

Ședința solemnă a Academiei române.

Eri la orele 2 p. m., Academia română a ținut o ședință publică solemnă, la care a azistat și principele Ferdinand, președintele de onoare al acestei înalte instituții.

Declarându-se ședința deschisă, d-l președinte *Saligny*, a dat citire următorului discurs, adresat principelui moștenitor.

Alteță Regală,

Academia română salută cu adânc respect și cu mare bucurie pe Alteța Voastră Regală în sânul ei. Greutăți de tot felul ne-au lipsit în ultimii ani de marea fericire, cu care ne-am obișnuit, de a vedea adese ori în fruntea noastră pe M. S. Regele și pe A. V. Regală. Legături puternice străng Academia, reprezentantă a înaintărei culturale a neamului românesc, de Augusta Voastră dinastie, care a înălțat patria în toate direcțiunile activităței omenești.

Academia este fericită că A. V. Regală urmăriți lucrările ei și purtați un viu și necontenit interes pentru desvoltarea acestei instituțiuni.

Ne folosim de ocaziunea zilei de astăzi, pentru a ura M. M. L. L. Regelui și Reginei, A. V. Regale și A. S. Regale Principesei ani fericiți și îndelungați, pentru fericirea patriei și spre a vedea ridicându-se în strălucire, tinerele vlăstare ale regatului: Auguștii copii ai A. A. V. V. Regale.

După aceasta luă cuvântul prințul *Ferdinand*, răspunzând următoarele:

Aduc cele mai vii mulțumiri Academiei, pentru simțămintele ce-mi exprimați în numele ei.

Dacă n'am putut azista anii trecuți la ședințele acestei instituțiuni de învățați bărbați, au fost împrejurări triste, cari în cea mai mare parte, m'au ținut să fiu absent.

Totdeauna însă am urmărit cu cel mai viu interes, lucrările Academiei și simt o vie bucurie că astăzi, după trei ani, mă găsesc iarăși în mijlocul Domniilor Voastre.

Fiți sigari, că și de aci inainte voiu urmări cu același mare interes lucrările Academiei, căreia îi urez un strălucit viitor.

*

S'a intrat apoi în ordinea de zi, dându-se cuvântul d-lui *I. Bogdan*, care și-a desvoltat comunicarea d-sale: »*Documentul Răzenilor dela 1484* și *organizarea armatei române în secolul XV*.«

ȘTIRILE ZILEI.

— 4 Aprilie.

O telegramă a lui Björnson. Cetim în »Universul«: »D. *Ion Tețu*, președintele societății »Carpații«, a primit următoarea telegramă dela ilustrul filo-român Björnstjerne Björnson, ca răspuns la telegrama societății: — Roma, Corso Umberto, 397, Dember. »Mă simt foarte onorat de scumpa voastră telegramă. Este mai mult decât merit de a fi dat propriilor mele sentimente arzătoare cuvintele, cari se cuvin asupritorilor ipocriți și cruzi. Primiți, vă rog domnilor, asigurarea distinsei mele considerațiuni (ss) *Björnstjerne Bjornson*.« D-lui președinte și membrilor societății culturale din România »Carpații«.

Dela reprezentanța comunală. In ședința de alaltăieri a reprezentanței orașului Brașov, era să se facă alegerea unui architect al orașului. Dintre patru concurenți a întrunit numai unul singur condițiunile recerute. Din cauza aceasta, la propunerea membrului Adam, s'a amânat alegerea pe mai târziu.

Proprietarilor de casă li se aduce din nou la cunoștință, cumcă terminul de recurs în contra dării de casă pe anii 1908—1910 va expira în 24 Aprilie st. n. 1908, deci acei contribuabili, cari nu sunt mulțumiți și voesc a recura, sunt avizați a-și înainta recursul până în ziua amintită, deoarece recursele dupe espirarea acestui termin se vor respinge ca întârziate.

Camera română a votat alaltăieri proiectul de lege relativ la convențiunea literară, artistică și fotografică dintre România și Austro-Ungaria.

Teatru în Făgăraș. Ni se scrie: Societatea română de diletanți *„Progresul"* din Făgăraș, va aranja în 28 Aprilie st. n. *(a treia zi de Paști)* o producțiune teatrală, împreunată cu dans. Se va juca piesa: »*Nepotul răsfățat*« farsă în 5 acte de Kotzebue, prelucrată după o traducere a lui Ioan St. Suluțu de T. V. Păcățian. Atât piesa, cât și puterile probate, cari s'au angajat la predarea piesei, ne îndreptățesc a aștepta un succes bun. Publicul român arată de acum mult interes față de producțiune.

Un făgărășan.

Boală curioasă. La spitalul de copii din București, a fost adusă altătăieri o fetiță, care se află într'o continuă stare de somnolență. Copila se numește Cleopatra Petrescu, e în vârstă de 7 ani, și părinții ei domiciliază în fundătura Zoe Grand. De eri dimineață se află întrun somn letargic. Mama sa — lucrătoare la regie — venind la ora 12 a. m. acasă, o găsi dormind și voi s'o scoale, dar nu reuși. Societatea de salvare fiind anunțată a transportat fetița adormită la spitalul de copii. Toate încercările făcute aici de a o trezi au fost zadarnice. Până seara copila nu s'a deșteptat.

Teatrul german. Trupa d-lui director Bauer continuă cu frumos succes reprezentațiile teatrale, deși interesul publicului lasă mult de dorit. Dintre cele mai bune puteri în stagiunea actuală sunt de relevat îndeosebi d-nii Viebach, Redl, Wilhelmi și d-șoara Schlürf. Astăzi, fiind zi de Vineri, teatrul e închis.

O crimă curioasă. O crimă în împrejurări curioase s'a comis în comuna Negrilești din județul Putna. O tânără căsătorită, Maria Bodeanu, abia împlinind 17 ani, căpătă subit o aversiune pentru soțul ei, pe care îl luase din dragoste. Aceasta se întâmplă numai la șease luni după căsătorie. Ea părăsi dar domiciliul conjugal, fugind la părinții ei. Soțul, un om așezat și care nutrea o sinceră iubire pentru capricioasa-i soție, nu renunță la insistențe, până ce nu reuși să readucă în casă pe Maria. Peste puțin, sentimentul ei luă o altă întorsătură și din antipatia de mai înainte, prinse a iubi cu un foc neobicinuit pe soțul ei. Mai mult chiar, i se părea acum că dânsul nu o mai iubește pe ea, că e scârbit de ea, iar ca urmare îi făcea scene de gelozie, absolut fără motiv. In Decembrie trecut, când se întâmplau acestea, Maria mărturisi soțului ei că a aflat un leac dela o femee, un fel de descântec, ca să-i facă astfel să-i întoarcă urâtul ce avea cu privire la ea. El care pentru a o împăca, se supunea la toate capriciile ei, eși în noaptea de Sf. Ion afară în curtea casei și se așeză cu fața la pământ, așa cum îi dictase dânsa. Apoi îi puse un braț de vreascuri pe cap și îi recomandă să

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Brașovenii de azi.

Cuvântare rostită la ședința festivă a „Societăților de lectură" ale elevilor dela gimnaziu și școala comercială, la 30 Martie v. 1908, de profesorul Dr. Alexandru Bogdan.

— Fine. —

Altul mă saluta foarte frumos până când avea un băiat în clasa mea, acum își duce mâna la pălărie numai *după* ce trec de el. Deci nu mă cunoaște. Te poate înfricoșa însă un tată, care te salută frumos în ziua când băiatul a răspuns bine, și trebue să'și ridice cu scripețe mâna la pălărie, când băiatul a luat notă rea. Un individ crede chiar, că se cuvine mai multă cinste unui purtător de sabie, decât unui purtător de condei, deci îl salută pe-acela până la pământ, pe-acesta însă, cătănește numai, cu degetul la frunte. Astfel de oameni ajunși pe spițele roții de noroc în vârf, câte-odată stăpânitori ai opiniei publice, care e publică, dar fără opinii, își însușesc purtări și deprinderi de patron, de patrician, considerându-te pe tine, care stai intelectualicește neasămănat mai sus decât el, de plebeu, dator a-i colinda la sărbători mari casa aducându-i grațioase gratulări, dar neînvrednicindu-te de-o vizită prietinoasă. E tirania celor fără vrednicie puși sus, orbiți de mândrie și încredere. Aceștia, sprijiniți pe interese personale, dau apoi și oarbele lupte locale de alegere, cari sunt la noi cu totul nefolositoare.

Nefolositoare, când fiecare ar fi în stare să înțeleagă adevărata valoare a celor cari sunt chiemați să conducă. Pentru recunoașterea ei, pentru discernământul drept lipsește Brașovenilor de azi și măsura cuvenită a *culturii intelectuale*. Toți acei, cari ne 'nconjoară se 'ntăresc afirmându-se prin limba și instituțiile lor. La noi: batjocurirea limbii, batjocura învățăturii, decadență mentală! Bine că e un semn de îndreptare, dacă românce din Brașov iau lecții de românește dela o nemțoaică din pietate, se vede, pentru limba vorbită până acum. Dar ni se pare a fi o conștie batjocurire a limbii noastre, dacă român cu român vorbește pe stradă ori în localuri publice o limbă străină. De altă parte: în ce adâncime întunecoasă trebue că se mișcă mintea unui brașovean cu 4 clase normale (cu haine și pălărie de domn), care se adresează către un intelectual cu cultură academică, și-i discută cu toată seriozitatea favorurile de care se bucură pe urma muncii și a învățăturii ce a căpătat. Sau ce sărituri acrobatice e deprinsă să facă mintea aceluia, care refuză votul său, când e vorba de întărirea materială a acelora, cari aproape singuri lucrează la dezvoltarea culturală a tuturor, muncind stăruitor și cinstit în toate școalele Brașovului? Ei au cuvinte de recunoaștere numai pentru dibăcia și deprinderea mijloacelor de agitație electorală, astfel încât și noi suntem aproape de prăpastia, de-a se da și aici lupte pentru *budget* nu pentru *conducere*. *Sforțările* dovedesc aceasta: prin articole de gazetă, cari sucesc adevărul, și murdăresc ce-i curat și cinstit, prin pamflete și vești trimise în lume de cea mai scârboasă speculă personală.

Și unde a decăzut pe o astfel de treaptă gradul de cultură intelectuală, acolo lipsește și *interesul* de cultură. Uite, că câțiva oameni au voit să înmulțiască numărul celor, cari mai pot învăța și doresc să primească învățături. S'a încercat un zbor în fâlfâiri ușoare prin aerul limpede al științii. Nu se poate începe o întreprindere culturală cu scopuri mai curate decât conferențele, din cari ați auzit trei.

Te-ai fi așteptat să vezi la ele pe toți intelectualii Brașovului. Dar și aceasta a primit în mintea unor Brașoveni o sucitură. Aceia, pe cari oricine îi poate numi înstrăinați, poate nici nu au aflat că se țin ori s'au temut că nu le vor înțelege. Alții nu și-au putut strica tabietul de dragul unor conferențe și dacă conferența se ținu la șase, ei la 6 trebuiau să cineze, iar dacă se ținu la 4 nu-și gătară încă somnul de după amiazi, care îngrașe, ori trebuiau să-și țină ora de preumblare. Unii nu doriau să se știe laolaltă cu oameni, pe cari îi dușmăniau. Și astfel nu s'au înfățișat Brașoveni, cari în alte timpuri își aduceau toate neamurile spre cinstea lor și când cu atâta mândrie se vorbia despre faptele mari ale preoților și protopopilor morți ai Brașovului, ochii d-voastră puteau zări numai două reverenzi cu brâu vânăt! — Dar nimic nu dovedește lipsa de interes pentru o cultură mai înaltă decât o discuție ce-avurăm cumpănind, că dacă vine public Dumineca *ar veni* oare și într'o Marți dar zi de sărbătoare. Această frică, această căutare a unei *momeli* potrivite față de desinteresul dovedit de public, nu este ea un stigmat al culturii intelectuale? Și dacă se aduce de vre-un alt Român, o laudă, în legătură cu numele Brașovenilor,

stea aşa nemişcat, că se duce în casă să aducă ceva, cu care să-l tragă peste tot trupul. Ce s'o fi petrecut atunci în capul ei, fie că premeditase fapta, fie că o scânteere de nebunie îi trecu prin minte, nu se poate şti, căci din casa unde intrase, eşi cu un topor şi apropiindu-se de soţui, ce sta întins, îi dădu o singură lovitură, despărţindu-i capul de trup. Judecătorul de instrucţie al tribunalului judeţului, negăsind nici un mobil plau ibil al crimei faţă de împrejurările bănuitoare arătate mai sus, a înaintat pe asasina Maria Bodeanu parchetului de Ilfov, care a dispus ca ea să fie supusă unui examen medical.

Amănunte necunoscute asupra asasinatului din Lisabona.

Publicistul francez Geltier publică în »Le Temps« un articol interesant despre antecedentele tragediei dela Lisabona. Geltier scrie, că despre nenorocitele evenimente din Ianuarie, un însemnat bărbat politic portughez i-a declarat următoarele:

Luptătorii pentru apărarea libertăţilor, în Portugalia făcuseră în Noemvrie o conjuraţie. Ei au reuşit să unească partidele revoluţionare de sub conducerea lui d'Almeide şi Coster. La o consfătuire a lor, conjuraţii au luat hotărârea de a străbate în palatul regelui şi a-l sili să subscrie o declaraţie, că va domni cât se poate de liberal, sau va renunţa la tron.

Conjuraţii aveau o mulţime de aderenţi şi complici în rândurile ofiţerilor. Pentru aducerea la îndeplinire a planului lor îşi aleseseră ziua de 28 Ianuarie st. n. Regele se afla atunci la Vilavicoza. Planul atacului lor era studiat în cele mai mici amănunte. Conjuraţii aveau să se ascundă aproape de biblioteca publică şi la un moment potrivit să năvălească în palat. In timpul acesta conducătorii conjuraţilor erau însărcinaţi cu proclamarea unui guvern provizoriu.

Fostul dictator Franko, în urma unui denunţ a descoperit însă planul conjuraţilor, a arestat pe cei mai periculoşi dintre ei şi a luat toate măsurile pentru nimicirea planului lor. Procedeul brutal al lui Franko a aprins însă şi mai mult mânia revoluţionarilor. Ura lor în contra sistemului de guvernare al lui Don Carlos s'a mărit şi mai mult în urma zvonului, că regele cu ocazia aniversărei revoluţiei dela 1891 va da un decret, prin care se va lua poporului şi cea mai mică urmă de libertate.

Când au auzit despre aceasta, conjuraţii au osândit la moarte pe Don Carlos şi au destinat pe doi dintre cei mai îns drăsneţi tovarăşi ai lor cu executarea sentinţei. In timp ce aceştia aveau să-şi împlinească odioasa misiune, ceilalţi conjuraţi aveau însărcinarea de a înlesni scăparea şi fuga lor.

Don Carlos a fost ucis de Costa, care probabil a căzut lovit de un glonte al principelui moştenitor, din al cărui revolver lipsea un glonte. După declaraţiile actualului rege Manuel, conjuraţii au trimes 24 de gloanţe asupra trăsurei regale. Dintre acestea însă numai două au ajuns la destinaţie.

Acelaş personaj a declarat că poporul are încredere în regina Amalia şi în tânărul rege. dar este nemulţumit cu miniştrii care-i înconjoară. Numai atunci va fi linişte deplină în ţară, când se va da amnestie complectă şi când se vor aduce legi liberale, cari să asigure libertatea poporului.

Varietăţi.

In darea de seamă despre *viaţa muzicală* a Parisului pe câteva săptămâni cunoscuta »La Revue« se ocupă şi de violonistul Enescu, Românul care face cinste neamnlui nostru.

»D-l Gheorghe Enescu — zice între altele mai sus pomenita revistă — cântă din vioară ca un mare artist ce este. Dar el nu se mărgineşte aici, deoarece el scrie destule bucăţi de muzică inimoase vii, şi printre picături lasă arcul şi se aşează la pian unde cântecul său puternic face minuni, Se dă numele de *genial* multora astăzi, dar mie mi-se pare că d-l Enescu va avea (geniu) în ziua când natura sa strălucitoare, rară, care isbucneşte în *Rapsodiile* sale *române* cu o tinereţe atât de lirică, se va resfrânge asupra ei însăşi şi se va pasiona pentru subiectivism«.

Aşa se exprimă o revistă literară şi politică de primul ordin, o revistă de artă despre G. Enescu — şi asta nu se întâmplă pentru prima dată.

*

Este ştiut ce mijloc sigur de transmitere a unei boale molipsitoare sunt cărţile şi asta atât pentru cele particulare cât mai cu seamă pentru cele din bibliotecile publice.

Mijloacele de desinfectare cunoscute şi practicate până acum nu sunt destul de eficace. Procedeul e complicat şi reuşita întotdeauna nesigură.

Drul Berlioz din Grenobla a inventat de curând un aparat mai practic, în care evaporaţiunea unui lichid special asigură producerea unor aldeide cari la o temperatură de 75 grade, şi fără presiune, produc desinfectarea desăvârşită a cărţei închise, păstrându-se nevătămată legătura şi hârtia.

*

După calculele făcute până în timpii din urmă distanta dintre pământ şi soare ar fi de 148,500,000 Km.

După calculele din urmă însă s'a constatat că ea e de 149,471,000 Km. Această rectificare s'a putut face numai după 2600 observaţiuni cu instrumente şi 11,000 de observaţiuni fotografice.

Aşadar soarele s'a mai depărtat de pământ cu aproape un milion de chilometri... Şi ce distanţă e aceasta!

Lumina şi căldura lui însă nu simţim să fi scăzut..

*

Urcarea pe culmile înalte este din multe puncte de vedere anevoiasă.

Pe vârfurile mai înalte de 7000 de metri ea e peste putinţă. La aceste înălţimi oxigenul e atât de rar încât respiraţia e dureros de grea. Şi în legătură cu aceasta, somnul la aceste înălţimi nu e cu putinţă. Abia adormi şi te şi deştepţi într'o agitaţie care samănă cu chinurile morţii. Acestea au fost observate de un explorator englez în timpul urcărei pe muntele Nun Kun în nordul Industanului.

ULTIME ŞTIRI.

Agram, 17 Aprilie. Banul Rauch a provocat la duel pe preşedintele partidului sârb independent Medakovici, simţindu-se atacat prin scrisoarea deschisă, publicată de clubul partidului sârb şi adresată banului.

Lemberg, 17 Aprilie. Tinerii ruteni au ţinut o întrunire în care a fost discutată atitudinea biroului clubului parlamentar rutean. Intrunirea a exprimat un vot de blam comitetului clubului, cerând depunerea mandatului. Romanciuk, preşedintele clubului rutean, a declarat că-şi va da demisia pentru că clubul s'a declarat în contra lui Scicinsky.

Berlin, 17 Aprilie. Ziarul „Berliner Tageblatt" comunică următoarele cu privire la audienţa prinţului Bülow la papa: Cancelarul Bülow, în convorbirea avută cu papa, a atins pentru prima oară chestiunea partidului central al imperiului german. S'a discutat apoi asupra proiectatei călătorii a împăratului Wilhelm la Ierusalim şi diverse cestiuni politice. Convorbirea s'a făcut în limba italiană.

Petersburg, 17 Aprilie. Precum se ştie 147 de membrii ai primei Dume au fost daţi judecăţii, fiindcă au subscris proclamaţia din Viborg şi au fost condamnaţi de tribunal la diferite pedepse. Senatul a respins recursul făcut de foştii deptaţi şi a întărit sentinţa tribunalului. Aceşti membrii ai primei Dume au rămas deci condamnaţi la mai mulţi sau mai puţini ani de închisoare. Ei îşi vor face osânda la închisoarea din insula Golonai, care cuprinde 200 de celule.

Petersburg, 17 Aprilie. — Ziarul „Rusia" anunţă din sursă autorisată, că preşedintele Fallieres va veni în Rusia pe mare însoţit de două flote. Ţarul va vizita pe preşedintele Fallieres pe vapor pentruca acesta să nu mai aibă nevoie să vie la Petersburg.

Petersburg, 17 Aprilie. Principele Nikita al Muntenegrului a primit o sumă de un milion de ruble din casa domeniilor împărăteşti ruseşti pentru trebuinţele principatului muntenegrean. Ţarul a promis în acelaş timp prinţului că va sprijini proiectul liniei ferate Dunărea-Adriatică în sensul dorit de principele Muntenegrului, adecă să se termine la Antivari.

Narbone, 17 Aprilie. Trei bombe au fost depuse în faţa locuinţelor fostului primar, a reprezentantului său şi a actualului primar din Narbone. Două din cele trei bombe au explodat cauzând pagube însemnate.

Londra, 17 Aprilie. Din Peking se comunică cu privire la inundaţiile de acolo, cari au făcut 2000 de victime că populaţia a încunoştinţat la timp guvernul de pericolul ce o ameninţa. Telegrama a sosit însă cu o întârziere de 24 ore, timp în care se produse catastrofa

Lemberg, 17 Aprilie. Procesul intentat lui Scicinsky şi mamei sale **va** începe în luna Mai.

Moscova, 17 Aprilie. Monumentul ridicat în amintirea marelui duce Sergiu Alexandrovici la Kremlin, pe locul atentatului a căruia victimă a fost s'a înaugurat în prezenţa văduvei marelui duce şi a membrilor familiei.

Diverse.

Un om pe secundă. Un statistician al naibei, om care se vede că n'avea altă treabă mai de seamă de făcut, a stabilit următoarea socoteală: Pe fiecare an se nasc în mijlociu 36 de milioane de inşi ceeace face 70 de naşteri pe minut, deci un copil şi ceva mai mult pe secundă. Dacă ar fi legate unul de altul leagănele acestor copii, lungimea lor ar fi egală cu un drum în jurul pământului. Dacă mamele, ţinându-şi în braţe pe noii născuţi, ar fi puse să defileze între ele tot câte douăzeci pe minut, trecând fiecare pe dinaintea celeilalte, copii cari ar fi să treacă cei din urmă în această defilare, ar fi deja în vârstă de patru ani.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

---

ea a fost dată numai *unuia*, e individuală. Ce se poate numi bun la Braşoveni se leagă de munca singuratecă a braţelor unui cinstit şcheian ori de munca intelectuală iarăşi a unui singur scriitor. Căci dac-ar fi aceasta o caracteristică a *întregului* popor, n'ar fi atâta sărăcie în bani şi-n gândiri înalte. Cultura massei privită întreagă, e aşa cum am descris'o.

In faţa acestei decadenţe, care nu este în toate punctele generală, ci atinge numai unele pături din societate, stăm cu toţii şi nu cutezăm să'ncepem nimic. Este şi greu; boala aceasta trebue să se lecuiască de sine, cu timpul. Trebue ajutorat numai mersul lecuirii: împins îndărăpt, ce nu stă frumos în faţă, nimicit ce-i rău şi sădit ce va fi bine. Inceputul să fie recunoaşterea şi mai ales înţelegerea păcatelor. Remediile nu sunt uşor le ales şi de hotărât. Căci nu le poţi prevedea efectele. *Dar toate silinţele noastre vreu, că trebue să se îndrepte în a desvolta în societate bunătatea inimii, a-i cere bunăcuviinţă, a o îndemna spre temeinicie în cultură şi a-i porunci cinstirea altuia. In orice împrejurări să fim mai buni, mai cuviincioşi, mai aşezaţi, mai iertători decât suntem!* Iar când e vorba de fapte ori de o conducere împreunate cu responzabilitate, aşteaptă să fii chiemat nu te îmbulzi, ori nu încerca să iai, sprijinit de forţa brută, inconştie. Aşa poate ar înceta fierberea mocnită a vârtejului, care ne-a cuprins.

Nu mă voi sfii să arăt şi câteva căi directe. N'ar trebui să lipsească din nici o biserică, şi cu atât mai puţin din biserica mare a noastră, predica deasă, cu care să se facă şcoala poporului lipsit de ea, să i se dea sfaturile potrivite pentru îndreptarea lui, cari să atingă viaţa individidului, a familiei, a societăţii mai mari. Ar trebui completată şcoala poporală. Ar trebui combătut cu putere alcoolismul Ar trebui părăsită ori-ce încercare de a mişca gloata pentru interese personale, căci este o ruşinoasă grozăvenie să auzi că s'ar putea face aceasta prin reuniuni ori alte asociări, cari urmăresc, în numele lor alte scopuri.

Dar reuniunile de femei îndeosebi să atragă în sânul lor membre din poporul de jos, nu însă pentru a le folosi numai ca material votant, ci pentru a le face posibilă atingerea cu clasa cultă, dela care să înveţe, cu sprijinul căreia să se ridice. Deci tendinţa să fie spre o asociare a claselor cu potrivirea celor de sus, conform trebuinţelor şi lipsurilor din poporul de jos. Mai potriviţi pentru aceasta sunt aceia, cărora li s'a încredinţat creşterea copiilor acestui popor. Toţi copii din şcoalele poporale de aici sunt braşoveni. Iar creşterea *bună* a lor în familie lipseşte, lipseşte aproape cu totul. Fiindcă le lipseşte şi părinţilor! Deci se impune învăţătorilor noştri să facă educaţia pedagogică a părinţilor prin sfaturi zilnice, iar cei pregătiţi dintre ei prin prelegeri poporale, cari s'ar ţinea astfel mai des, decât se pot ţinea ale »Asociaţiunii«. Numărul îl au, trebue să urmeze numai hotărârea! Pentru inteligenţă rămâne recepta prescrisă de fiecare medic pentru boala braşovenească, care se numeşte răceală şi plictiseală: să se adune în societăţi, să 'nmulţească convenirile, şi cei cari s'au îndosit să le caute, să caute a se 'mprietini şi să *ţie* prietinia, şi în sfârşit să cetească cărţi, cari le-aduc un folos real şi le adâncesc cultura. Şi toate acestea nu-s datorii naţionale, ci curat omeneşti. Implinirea ori încercarea lor se impune deci fără întârziere.

Iar eu vi-am spus aceste cuvinte de osândă, pe cari am avut datoria să le rostesc, ca profesor şi braşovean ce sunt, aşteptând să urmeze îndată îndreptarea ci fiindcă am voit să fac un început.

Poate am fost pe alocurea prea aspru şi nu de tot drept. Dar am putut'o face. Căci ştiu foarte bine, că d-voastră — şi cei cari ar fi chiemaţi să îndrepte — **vă** veţi duce de-aici acasă, unde ajunşi **vă** veţi fi uitat deja, că sunteţi în Braşovul osândit. Iar mâne vă veţi aduce aminte numai, că vi-au sunat plăcut la ureche unele fraze româneşti, cari cereau o inimă largă, gânduri cinstite şi dragoste pentru cei cari ne 'nconjoară. Şi veţi avea faţă de acestea *o* singură dorinţă, de-a rămânea ca până acum, de-a nu dori o înnoire a puterilor, cari lucră ascuns în mintea şi 'n inima omului. Şi aceasta e ultima mea dovadă, că Braşovenii zilelor noastre sunt în cumpănă grea.

Eu am încheiat. D-voastră de sigur că încă vi-aţi încheiat judecata şi cei mai mulţi mă vor osândi cu vorbele mele proprii, că în adevăr sunt un veninos, un răutăcios şi-un străin. Cei puţini se vor întări după dovada aceasta şi vor crede, că aşa a putut vorbi numai unul, care a fost şi a rămas un bun şi cinstit Braşovean.

Publicațiune.

Institutul de credit și economii „CHIORANA“, în adunarea generală extraordinară ținută la 17 August 1907. a decis cu unanimitate urcarea capitalului social dela 100.000 cor. la suma de 200 000 cor prin o emisiune nouă de 100 acții în valoarea nominală de câte 100 cor.

Intru realizarea acestui concluz, pe baza autorizării primite dela adunarea generală, prin aceasta ne luăm voie a le oferi On. acționari ai institutului nostru pentru cumpărare 1000 acții nouă pe lângă condițiunile următoare:

1. Fiecare acționar vechiu al institutului are drept să opteze și să subscrie din emisiunea nouă, cu prețul nominal de 100 coroane și 3 cor. spese, atâtea acții câte posede transcrise pe numele său din emisiunea primă.

2. Terminul de optare și subscriere pentru acționarii vechi, se fixează **până în 1 a Mai 1908**, cu acea, ca toți acționarii vechi deodată cu declarațiunea de subscriere, sub urmărire pierderei dreptului de opțiune, sunt datori să depună la institut, până în 1-a Maiu 1908. toate acțiile lor vechi fără coala de cuponi, pe tru cari optează la subscriere și să plătească la cassa institutului dela fiecare acție subscrisă din emisiunea nouă 10 cor. ca prima rată din prețul acțiilor emise și 3 cor. spese.

Acționarii vechi, cari nu au participat la subscriere până la terminul de 1-a Maiu 1908. își pierd dreptul de prioritate și favorul de a subscrie acții din aceasta emisiune cu prețul nominal de 100 cor. și 3 cor. spese.

Acțiile depuse la institut pentru optare se stampilează cu notă de opțiune și se restituesc imediat acționarilor, dimpreună cu un titlu provizor de acții, în care se induce plătirea ratei prime și a tuturor ratelor următoare.

3. Prețul de emisiune a acțiilor, conform dispoziției §-lui 6 din statute se plătește în zece rate și anume:

a) prima rată, dimpreună cu spesele de 3 cor. conform punctului 2 al acestei publicațiuni, este a se plăti deodată cu optarea cel mult până în 1-a Maiu 1908.

b) a doua rată 10% până în 1-a Iulie 1908.
c) a treia rată 10% până în 1-a Septem. 1908.
d) a patra rată 10% până în 1-a Novem. 1908.
e) a cincea rată 10% până în 1-a Ianuarie 1909.
f) a șeasa rată 10% până în 1-a Martie 1909.
g) a șeptea rată 10% până în 1-a Maiu 1909.
h) a opta rată 10% până în 1-a Iulie 1909.
i) a noua rată 10% până în 1-a Septem. 1909.
j) a zecea rată 10% până în 1-a Novem. 1909.

Fiecare acționar are însă drept să plătească mai multe rate, sau toate ratele înainte de termin

In lipsa de plată a ratelor la terminele fixate să aplică dispozițiile §-ului 11 din statute, în senzul cărora acția neplătită se anulează și in locul aceleia să emite un nou titlu de acție, iară ratele plătite cad in favorul fondului de reservă

4. Acțiile noue, după plătirea tuturor ratelor, vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile, ce posed acționarii vechi, dar la dividendă participă numai cu începutul dela 1 Ianuarie 1910.

Se face esceptiune pentru acțiile, cari se vor plăti total, până la finea anului 1908 fiindcă acele vor participa și la dividenda, care se va statori prin adunarea generală pe anul de gestiune 1909.

Dela plătirea ratelor până în 31 Decemvrie 1909 acționarii primesc după ratele plătite 5% interese, iară după ratele restante plătesc 8% interese de întârziere

Eliberarea acțiilor nouă va urma numai după plătirea prețului întreg a acelora.

5. Acțiile neoptate și nesubscrise de acționarii vechi, până la terminul de 1-a Maiu 1908, începând dela acest termin până la 1-a Iunie 1908, se vând cu prețul de 120 coroane pentru una acție și 3 cor. spese.

Direcțiunea începând dela 1 a Maiu 1908, primește și pentru aceste acții însinuarea de subscriere atât din partea acționarilor vechi, cât și din a altora.

Deodată cu aceste însinuări de subscriere sunt a se trimite la adresa institutului și câte 12 coroane **dela fiecare acție, ca prima rată din prețul aceleia**. Subscrierile de acții se vor lua în conziderare în seria precum a sosit acelea la institut împreună cu rata primă de 12 coroane de acție și 3 coroane spese.

Ratele următoare, din prețul acestor acții, sunt de a să răspunde dela fiecare acție în terminii următori:

a) rata a doua de 12 cor. este a să plăti până în 1 August 1908.
b) rata a treia de 12 cor. este a să plăti până în 1 Octom 1908.
c) rata a patra de 12 cor este a să plăti până în 1 Decem. 1908.
d) rata a cincea de 12 cor. este a să plăti până în 1 Febr. 1909.
e) rata a șasa de 12 cor. este a să plăti până în 1 Aprilie 1909.
f) rata a șeptea de 12 cor. este a să plăti până în 1 Iunie 1909.
g) rata a opta de 12 cor. este a să plăti până în 1 August 1909.
h) rata a noua de 12 cor. este a să plăti până în 1 Octom. 1909.
i) rata a zecea de 12 cor. este a să plăti până în 1 Decem. 1909.

Dispozițiile din punctele 3 și 4 a acestei publicațiuni să vor aplica și față de acești acționari noi.

Dat în Șomcuta-mare, 11 Februare 1908.

Direcțiunea institutului de credit și economii „CHIORANA“.

Nr. 4392/1908.

Arândarea dreptului de vânat.

In 25 Aprilie 1908 la 9 oare a. m. se va ținea la oficiul forestier orășenesc din Brașov arândarea dreptului de vânat pe timpul dela 1 August 1908 și până la 31 Iulie 1913 în revirele forestiere aparținătoare comunei orășenești Brassó, având a se arânda fiecare revier la obiect separat și anume:

Hotarul oraș. din comuna **Crisbav** cu o estensiune de 1500 jugăre catastrale, fiind prețul strigării de 50 cor. arândă anuală

Hotarul orăș. din comuna **Vlădeni** cu o estensiune de 703 jug. catastrale. fiind prețul strigării 20 cor. ca arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna **Apața** cu o estensiune de 1842 jug. catastrale, fiind prețul strigării 66 cor. drept arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna **Zěrnești** cu o estensiune de 9836 jug. catastrale și cu prețul de strigare 400 cor. drept arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna **Bran** cu o estenziune de 2868 jug. catastrale, fiind prețul strigării 44 cor. drept arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna **Cernatu** cu o estenziune de 2515 jug. cat. fiind prețul strigării 20 cor. drept arândă anuală.

Hotarul orăș. din comuna **Satulung** cu o estenziune de 7181 jug. cat. fiind prețul strigării 60 cor. pentru arânda anuala.

Hotarul orăș din comuna **Zizin** cu o estenziune de 4301 jug. cat., fiind prețul strigării 40 cor. drept arândă anuală.

Arândarea se face pe cale de licitațiune publică.

Reflectanții au a depune înainte de începerea licitațiunii 10% din prețul de strigare drept vadiu.

Cumpărător al obiectului de arândat rămâne oferentul cel mai mare, comuna însă își rezervă dreptul de a încuviința sau nu ofertul maximal.

Condițiunile mai de aproape de licitație și de arândare se pot vedea până la ziua de licitație în oarele oficioase la oficiul silvanal al orașului.

Brassó, în 24 Martie 1908.

101,3—3. *Magistratul orășenesc.*